

ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА

СОЦИЈАЛЕН ПЛАН

2026-2028

Содржина :

1. Вовед

1.1 Социо-економски карактеристики на општината

1.2 Законска регулатива

1.3 Општинска структура за спроведување на Социјалниот план

2. Мапирање на социјалните проблеми и ранливите групи на локално ниво и нивните потреби

3. Социјални услуги

3.1 Постоечки социјални услуги

3.1.1 Услуги на информирање и упатување

3.1.2 Услуги на стручна помош и поддршка

3.1.3 Услуги на советување

3.1.4 Услуги во домот

3.2 НОВИ СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

3.2.1 Услуги на информирање и упатување

3.2.2 Услуги на стручна помош и поддршка

3.2.3 Услуги на советување

3.2.4 Услуги во домот

3.2.5 Услуги во заедницата

3.2.6 Услуги за вон- семејна заштита

3.3 Социјални ризици

4. Потребни капацитети и финансиска поддршка

5. Лиценцирање на даватели на услуги

1. Вовед

Со цел да се запази интегритетот на Општина Центар Жупа и довербата на жителите со кои и за кои работиме во процесот на изработка на социјален план кој ќе придонесе полесен пристап до услугите и можностите за полесен пристап до целните групи и нивното интегрирање и вклучување во заедницата. Општина Центар Жупа има одредено искуство , односно одредени мерки кои ги превзема за развој на интегриран , транспарентен и одржлив систем на социјална заштита која ќе обезбеди достапни , ефикасни и квалитетни мерки и услуги согласно потребите на корисникот.

Основа за изготвување на социјалниот план од страна на Советот за социјална заштита е регулирано во член 141 од Законот за социјална заштита во кој се определени права и должности за истиот.

За успешно остварување на социјалната заштита во единиците на локалната самоуправа во Република Северна Македонија , неопходно е изготвување на Социјален план за општината, кој ќе овозможи операционализација на донесените развојни програми.

Социјалниот план на општината треба да биде базиран на утврдените потреби и приоритети во општината , како и на реалните материјални можности за обезбедување на одржлив развој на социјална заштита.

Социјалниот план содржи мапирање на социјалните проблеми и ранливите групи во општината , анализа на капацитетите и расположливите социјални услуги, како и специфични потреби за развој на социјалните услуги во општината. Врз основа на мапираните социјални проблеми произлегоа социјалните приоритети на кои ќе биде насочена општина Центар Жупа и ќе овозможи продолжување на досегашните и збогатување на протфолиото на социјалните услуги кои ќе овозможат превенција од дополнителен социјален ризик. Приоритетни области на Социјалниот план на општината за надминување на проблемите во социјалата на општина Центар Жупа ќе ни бидат:

- Намалување на сиромаштијата;
- Социјално вклучување;
- Социјална заштита

1.1 Социо –економски карактеристики на општината

Општина Центар Жупа , во сегашниот административно – територијален состав постои од 1996 година. Според тоа општината преставува релативно млада општина. Во својот состав се следниве села : Центар Жупа, Горно Мелничани, Долно Мелничани, Броштица , Горенци, Пареши, Баланци,

Оцовци, Црно Боци, Власиќи, Голем Папрадник, Мал Папрадник, Бајрамовци, Житинени, Вапа, Брештани, Праленик, Осолница, Евла, Кочишта, Коџаџик, Новак, Елевци и Долгаш, од кои 18 се населени села.

Општина Центар Жупа се наоѓа во Западна Македонија, дел од Југозападниот Регион и има вкупна површина од 107,21 км². На север, исток и запад општината граничи со општина Дебар, а на југ со Струга. Во општината се наоѓа планината Стогово и Дебарско Езеро. Населението воглавно се занимава со трговија, сточарство, земјоделство. Добар дел од населението е иселено во странските држави и приходите кои се испраќаат од иселениците се значајни за економијата на општината. Во изминативе години интензивирани се активностите за реконструкција на локалните патишта. Општина Центар Жупа дава голема поддршка за реконструкција на патиштата и веќе има пристапни патишта до сите села.

Според пописот на населението од 2002 година, општината има вкупно население од 6.519 жители од кои 3314 се мажи и 3205 се жени. Според податоците од државен завод за статистика од пописот од 2021 година вкупно резидентно население во Центар Жупа се 3720 жители, а нерезидентно население 2 435 жители, односно вкупно население во општина Центар Жупа според пописот во 2021 година е 6 155 жители, од кои 3211 мажи а 2944 жени.

Според националната припадност во општината според Пописот од 2021 година има: Македонци 469, Албанци 453, Турци 4 795, Други 70 и непознато 11. Состојбата со старосната структура од вкупното **резидентно население** во општината според пописот од 2021 година е следната: од 0-14 години се 769, од 15-24 се 544, од 25-39 се 913 од 40-64 години се 1.150 и од 65+ се 559, податоците на нерезидентно население по старосна структура не се објавени. Поголемиот број на стари лица за време на спроведување на пописот беа на привремен престој во странство кај своите деца земајќи го во предвид фактот дека општината е печалбарска општина со голем број на иселеници кои воглавно се млади лица, додека нивните родители живеат во општината.

1.2 Законска регулатива

- Закон за социјална заштита (Службен весник на РСМ, бр.104 од 23.05.2019)
- Закон за именување и дополнување на законот за социјална заштита (Службен весник на РСМ бр.146 од 17.07.2019)
- Закон за заштита на децата (Службен весник на РСМ бр.146 од 17.07.2019 година)
- Закон за семејство (Службен весник на РМ бр.153 од 20.10.2014)
- Закон за превенција, спречување и заштита пд семејно насилство (Службен весник на РМ бр.150 од 02.09.2015)
- Закон за финансирање на единиците на локалната самоуправа (Службен весник на РМ бр.31/04, 96/04, 67/07, 156/09 и 47/11)
- Закон за основното образование (Службен Весник на РМ бр.103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17, 64/18)

- Национална програма за социјална заштита (Службен весник на РМ бр. 192/2016)
- Стратегија за стари лица 2010-2020
- Други закони и подзаконски акти кои се однесуваат на социјалната, детската и здравствената заштита.

1.3 Општинска структура за спроведување на Социјалниот План

За остварување на дејноста на социјалната заштита Советот на Општина Центар Жупа формираше Совет за социјална заштита на општината .Одлуката за формирање на Совет за социјална заштита , вклучително и неговиот состав може да го видите во Анекс бр.1 , Одлука за формирање на Општински совет за социјална заштита – верна на оригиналот, на крајот на планот.

Во рамките на општинската администрација, во општина Центар Жупа нема посебно одделение за социјална заштита, туку надлежностите се реализираат од страна на Одделението за правни , општи работи и јавни дејности. Во изработката на овој социјален план беше вклучено одделението за правни, општи работи и јавни дејности, одделение за човечки ресурси и одделение за локален економски развој. Одговорно лице е Сенада Ракиповска – Раководител на одделение за управување со човечки ресурси (контакт податоци емаил rakipovskas@gmail.com и телефон 075/451-008).

2. Мапирање на социјалните проблеми и ранливите групи на локалното ниво и нивните потреби

За потребите на овој Социјален план беше направено социјално мапирање и беа консултирани и вклучени преставници на клучните институции , организации и здруженија на граѓани кои работат на територијата на општина Центар Жупа, а со цел да се постигне инклузивен и партипативен процес преку кој заеднички се посветуваме на поквалитетен живот на нашите жители. Секој од нив, од доменот на своето работење , придонесе со преглед и анализа на состојбите и даде предлози за потребната акција.

Во општина Центар Жупа сеуште нема канцеларија за социјални работи во која можат да се остваруваат формите на социјална парична помош .Поради непостоење на Центар за социјална работа жителите на општина Центар Жупа во случај на потреба од остварување на некое право од социјална заштита се принудени да патуваат во соседната општина Дебар.Во 2018 година се направија големи напори на иницијатива на Градоначалникот на општината, за отварање на канцеларија на Меѓуопштински Центар за труд и социјална политита –Дебар во општина Центар Жупа. Со одлука на советот на општина Центар Жупа се отстапи на времено и тековно користење без надоместок канцелариски простор кој се наоѓа на приземјето во општинската зграда .

Канцеларијата е опремена и спремна за употреба ,но за жал сеуште не е функционална односно не е отворена.

Согласно податоците на ЈУ Меѓуопштински центар за социјални работи – Дебар , во општината има евидентирано (со состојба 30.11.2025 година) :

- 152 домаќинстава корисници на Гарантиран минимален помош
- 63 корисници на надоместок за помош и нега од друго лице
- 21 корисници на надоместок поради попреченост
- 5 домаќинства корисници на еднократна парична помош
- 0 лице корисник на траен надоместок
- До 2019 година , 20 корисници семејства кристеа народна кујна оброк , ова услуга е прекината незнаеме од кои причини.

Корисници на права од детска заштита

- Детски додаток – 145 дете- 92 семејства
- Посебен додаток – 12 корисници тоа се деца со попреченост во развојот до 26 годишна возраст
- Родителски додадок за дете – трето родено дете 42 корисници , четврто родено дете 0 корисници
- Додаток за образование – користат 145 деца

Состојбата на лицата со попреченост (лица со интелектуална и телесна попреченост , телесни инвалиди , деца со говорни недостатоци , ретки болести , лица со комбинирани пречки , лица со оштетен вид и слух , лица со пречки во менталниот развој) во општина Центар Жупа е следната :

Посебен додаток вкупно 12 корисници од кои :

- 2 лица со комбинирани пречки во развојот
- 1 лице со тешка интелектуална попреченост
- 2 лица со умерена попреченост во менталниот развој
- 1 со тешка ментална попреченост
- 2 со пречки во говорот и гласот
- 1 хронично болни деца
- 2 лица со телесна инвалидност
- 1 лица со најтешки телесни инвалидности

Помош и нега вкупно 63 корисници од кои :

- 12 хронично болни лица
- 5 со умерена ментална попреченост
- 6 тешка ментална попреченост
- 40 телесен инвалидност

Корисници на право на попреченост вкупно 21корисници

- Глувост – 3 лице
- Тешка ментална попреченост 8 лица
- Слепи лица 3 лица
- Тешка телесна инвалидност 7 лица

Социјална сигурност на стари лица (социјална пензија) -34 семејства

-Здравствена заштита – 49 семејства

- Цивилна инвалиднина – 4 лица

Податоците покажуваат дека општина Центар Жупа има високо ниво на социјална ранливост. Голем број на домаќинства користи гарантирана минимална помош , а 49 семејства се без можност сами да плаќаат здравствено осигурување , што укажува на распространета сиромаштија. Во општината има значителен број лица со попреченост и хронични заболувања – вкупно над 90 лица користат некоја форма на надмосток (помош и нега, посебен додаток или право поради попреченост) . Децата се исто така значително засегнати 145 деца користат детски додаток и 145 додаток за образование што говори за широка детска сиромаштија. Во општината има 34 семејства со социјална пензија што укажува на голем број стари лица без редовна пензија.

- **Еднократна парична помош** : Општина Центар Жупа секоја година во буџетот предвидува 30.000 денари за еднократна парична помош на социјално загрозуени лица. Во пракса барањета се од лица со ниски примања, социјални случаи или лица со инвалидитет кои доставуваат барање до советот на општината или до градоначалникот.
- Во општина Центар Жупа има Здружение за просвета и култура „Коџатурк,,во с.Коџаџик кои врши и хуманитарни активности.Во соработка со општина Центар Жупа од страна на иселеници во општината се доделуваат пакети(храна , облека, хигиенски пакети) на социјално загрозуени семејства. Општината има листа на семејства кои имаат потребна за помош и во соработка со членовите на здружението, општинската администрација се доделуваат пакетите до семејствата.

Врз основа на податоците кои ги добивме од Здружение на пензионерски клуб „ Стогово 2015 „ на територијата на Општина Центар Жупа живеат над 400 пензионери. Дел од пензионерите се организираат во Дневниот центар за активно стареење , проект прку Министерство за социјална политика, демографија и млади , просторот се наоѓа во административната зграда во кој пензионерите секојдневно се дружат, играат карти, домино , шах и други друштвени игри и се спроведуваат различни активности преку координаторот на проектот и давателот на услугата Црвен Крст – Дебар . Поради миграцијата на младото население , општина Центар Жупа според досегашниве теренски активности кои ги има извршено констатирано е дека старата популација се соочува со низа проблеми при извршување на секојдневните активности бидејќи најчесто живеат сами , а нивните деца доаѓаат само еднаш до двапати годишно. Тука се појавува

проблемот со осаменоста на старите , каде што се наметна потребата за отварање на Дневен центар за активно стареење , кој работи на програма за едукација , рекреација и социјализација со цел да се одржи менталното и физичкото здравје на старите лица и тие да останат социјално вклучени и активни.

Невработеноста преставува социоекономски проблем со кој се соочуваат сите општини, па и општина Центар Жупа. Во Агенција за вработување Дебар евидентирани се **334 лица како активни баратели на работа** од кои 190 жени и **како пасивни баратели на работа 56 лица** од кои 30 жени . Долгорочната невработеност кај активните баратели на работа води кон сиромаштија и кон миграции надвор од државата.

Податоци за невработени лица со состојба 30.11,2025 година –Извор АВРМ-Дебар

Регистрирани невработени лица			
	Активни баратели на работа		
	М	Ж	Вкупно
Со основно образ.	105	177	282
Со средно образ.	37	13	50
Со високо образ.	2	0	2
Вкупно	144	190	334

Регистрирани невработени лица			
Пасивни баратели на работа			
	М	Ж	Вкупно
Со основно образ.	19	24	43
Со средно образ.	6	5	11
Со високо образ.	1	1	2
Вкупно	26	30	56

Преглед на невработени лица според национална припадност и возраст со состојба на 30.11.2025 година

[illegible]

Македонци	0	0	3	2	2	0	1	2	0	0	0	1	0	1	0	2	0	2	0	0
Албанци	0	0	1	1	3	0	2	0	1	1	2	5	3	6	0	2	3	3	0	0
Турци	3	2	8	1	8	1	1	7	1	2	1	1	8	1	9	1	1	1	1	4
			7			7	3		7	2	3	0		6		6	4	3	0	
Други националности	0	0	1	2	2	0	1	2	4	5	2	4	6	8	4	5	5	5	2	0
Вкупно : 334 од кои 190 жени и 144 мажи																				

Преглед на невработени лица според степенот на образование заклучно со 30.11.2025 година

Без образование и со основно образование НКВ		Непотп полно средно образование ПКВ И НСО		КВАЛИФИ КУВАН РАБОТНИ К КВ		Високо квалифу куван работни к ВКВ		Заврше но средно образование		Више образование		Високо образование		Магис три на наука		Докт ори на наука	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
97	177	5	0	3	0	0	0	37	13	0	0	2	0	0	0	0	0
Вкупно 334 од кои 144 мажи и 190 жени																	

Преглед на невработени лица според времето на чекање на вработување состојба 30.11.2025

Под 1 месец		Од 1 до 5 месеци		Од 6 до 11 месец		12-17 месеци		18-23 месеци		2 години		3 години		4 години		5 до 7 години		8 год и повеќе	
М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
1	1	14	6	7	7	16	13	1	9	13	15	6	13	8	11	34	99	44	16
Вкупно : 334 од кои 190 жени и 144 мажи																			

Согласно добиените податоци од Агенција за вработување заклучуваме дека во општина Центар Жупа најкритични возрасни групи со најмногу невработени се од 45+ години . Овој податок покажува дека невработеноста е највисока кај повозрасната работна сила, што упатува на долготрајна невработеност и потешкотии за повторно вклучување на пазарот на трудот. Доминираат лица со основно образование или без основно образовани. Вкупно 274 лица (82% од сите невработени) спаѓаат во оваа категорија. Средно образование имаат 50 лица , а лица со високо образование невработени речиси и да нема. Ова укажува на потребата од преквалификации , дополнителни обуки и активно вклучување во програми за зајакнување на работните вештини. Голем број на лица се долготрајно невработени

над 180 лица се невработени повеќе од 4 години , што преставува група со висок степен од социјална исклученост и намалени работни вештини.

Во општина Центар Жупа има две основни училишта , и едно средно училиште. Во основното училиште Мустафа Кемал Ататурк има 185 ученици, а во Основното училиште Неџати Зеќерија има 219. Средно општинско училиште АТА се наоѓа во Центар Жупа со вкупен број 85 ученици. Во ниедно од училиштата не е вработен дефектолог. Бидејќи секое дете има право да оди во училиште , а училиштето да му подготви квалитетно образование сметаме дека е неопходно во училиштата да биде вработен барем еден дефектолог . Според податоците од училиштата во ООУ „Мустафа Кемал Ататурк“, во општина центар Жупа постојат двајца ученици на кои им е потребен личен асистент. Во општина Центар Жупа нема градинка , туку има Центар за ран детски развој „ Ѓунеш“, со седиште во Центар Жупа и отворена група во с. Коџаџик. Финансирање на ангажираните негователи е преку општина Центар Жупа. Додека набавка на материјали за работа , играчки , простории се во надлежност на општина Центар Жупа и основните училишта. Обезбедени се две простори во основните училишта кои се адаптирани за работа со мали деца на возраст од 3 до 6 години . Со отварањето на овој Центар жителите на општината покажуваат големо задоволство бидејќи најмладите имаат свои активности .

Врз основа на истражувањата спроведени од Општина Центар Жупа и Општинската организација Црвен Крст во Дебар, која од 2021 година до денес започна успешно да имплементира проект за грижа на стари лица со ангажирани 20 негователи кои даваат услуги на нега во домот на стари лица , се констатираат следниве состојби :

- Старите и изнемоштени лица во општина Центар Жупа , се високо приоритетна ранлива група , земајќи го во предвид податокот дека во општината живее висок процент на постаро население. Овие лица се соочуваат со неможност сами да ги извршуваат домашните работи, да се грижат за себе и за своето здравје , а немаат и можност за социјализација. Значајно е да се спомне дека во општината многу услуги и не постојат како на пример: немаме итна помош, канцеларија за социјални работи , старски дом , мобилна и патронажна служба. Тоа дополнително ја отежнува нивната ситуација и ја влошува нивната состојба. Во општината има Здравствен дом и на располагање им се две болнички возила кои се добиени преку општината како донација од Јапонска амбасада и Труска агенција ТИКА.
- Поголемиот број на стари лица живеат сами , нивните деца се на печалба во други држави.
- Речиси сите имаат здравствени проблеми
- Одржување на лична хигиена , хигиена во домот и набавка и подготовка на храна им преставува тешкотија
- За посета на лекар и набавка на лекарства потребна им е помош
- Кај сите преовладува чувството на осаменост
- Повеќето од нив имаа доволно средства(пензија или финансиски се помогнати од своите деца) за скромна егзистенција .

СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

Социјалната заштита е дејност од јавен интерес која се остварува преку мерки, активности , програми и политики за заштита од социјалните услуги, превенција и надминување на социјалните проблеми кои неповолно се одразуваат врз добросостојбата на граѓаните .Со законот за социјална заштита се уредува системот и организацијата на социјалната заштита, корисниците на социјалната заштита , правата на парична помош и социјалните услуги , постапките за остварување на правата и користење на услугите , вршење на дејноста на социјалната заштита, кадрите , финансирањето и надзорот над вршење на социјалната заштита и другите прашања од значење за вршење на дејноста социјална заштита.

Под социјален ризик во смисла на овој закон се подразбира

- Ризици по здравјето (болест , повреда и инвалидност)
- Ризици по старост и стареење
- Ризици на еднородителско семејство
- Ризици од невработеност, губење на приход за издржување по основ на работа и слично
- Ризици од сиромаштија
- Ризици од друг вид на социјална исклученост

Општина Центар Жупа посветено работи на обезбедување на потребни услови кои ќе придонесат кон превенција и надминување на социјалните проблеми на нашите жители.

3.1 ПОСТОЕЧКИ СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

Општина Центар Жупа посветува големо внимание за креирање на услови за и обезбедување на социјалните услуги.

Од социјални услуги кои се обезбедуваат согласно Законот за социјалната заштита , во моментот постојат :

3.1.1 Услуги на информирање и упатување согласно член 71 од Законот за социјална заштита а се обезбедени преку Центар за социјални работи –Дебар . Опфаќаат информирање на граѓаните за правата од социјалната заштита и расположливите социјални услуги , првична проценка и упатување до други институции , со цел остварување непречен пристап до правата и услугите. Ваквата услуга во текот на годината ја користат околу 200 корисници.

3.1.2 Услуги на стручна помош и поддршка согласно член 72 од Законот за социјална заштита а се обезбедени преку Центар за социјални работи –Дебар , опфаќа помош и поддршка на поединец и семејство за надминување на индивидуални и семејни проблеми , преку проценка , планирање , интервенции за заштита и евалуација , како и следење на состојбата по завршување на интервенциите , нивно долгорочно оспособување за

самостојно надминување на социјалните проблеми. Ваквата услуга во текот на годината ја користат околу 25 корисници.

3.1.3 Услуги на советување согласно член 73 од Законот за социјална заштита се обезбедени преку Центар за социјални работи –Дебар, опфаќа советодавна работа со цел превенирање, ублажување и надминување на последиците од настанати социјални проблеми на поединец и семејство и тоа : подготовка за брак , живот во семејство , родителство , планирање на семејство , брачно-партнерско советување за партнери со нарушени односи , советување при развод од брак, психо-социјална поддршка за жртви на семејно насилство и други видови советувања. Оваа услуга ја користат околу 22 корисници во текот на годината.

3.1.4 Услуги во домот: се услуги за обезбедување помош и нега во домот со привремено или трајно намален функционален капацитет ,со цел овозможување на лицето да продолжи да живее во сопствениот дом и превенција на потребата од вон семејна заштита.

- **Помош и нега во домот :**

Општина Центар Жупа од 01.01.2021 година до денес со заеднички проект преку Министерство за труд и социјални работи и Црвен крст спроведува проект за нега на стари лица во домот со ангажирани 20 негователи и корисници од 60-80 зависи од поднесени барања (стари лица). Негователите во домашни услови на старите лица им помагаат при извршување на основните и инструменталните активности од секојдневниот живот а тоа се одржување на лична хигиена, облекување , мобилност во домот , хранење , користење на тоалет, поддршка при чистење, перење , готвење, земање медицинска терапија , надворешна мобилност и друго.

3.2 НОВИ СОЦИЈАЛНИ УСЛУГИ

Во периодов кој следи општина Центар Жупа планира развој на нови социјални услуги, но и да ги продолжи веќе започнатите социјални услуги кои се од големо значење за граѓаните од социјален ризик. Услугите се планираат да се обезбедат преку соработка со донатори, проекти и грантови .

3.2.1 Услуги на информирање и упатување

Со оваа услуга покрај ЦСР Дебар и службите при Општината ќе ги опфатат повеќе категории на лица корисници на ГМП лица со попреченост, слепи и изнемоштени лица, лица со нарушена здравствена состојба, самохрани родители кои имаа потреба од информираност за правата и услугите од социјалната заштита со законските измени, условите и постапката за остварување на правата и поволностите кои ги има како корисник на социјална парична помош и новите мерки за

вработување и тоа преку **инфо-точка во општината**, односно да се споделуваат информации кои се подготвени од нив.

3.2.2 Услуги на стручна помош и поддршка

- Општина Центар Жупа во соработка со Центар за социјални работи – Дебар ќе се стреми на дополнителен развој на оваа услуга во пружање на поддршка и помош за надминување на индивидуални и семејни проблеми.
- советување за млади, како поддршка во процесот на наоѓање на работа, во комбинација со услугите на АВРМ и информирање и упатување, или при активација на приматели на ГМП на пазар за труд.

3.2.3 Услуги на советување

- Општината е спремна да поддржи работа на граѓански организации кои би понудиле советодовна работа односно советувајќи работата за различни категории на жители во социјален ризик, надвор од она што го обезбедува МТСП. Општината би ставила на располагање простор како и административни службеници кои би помогнале во советодавната работа.

- Семејствата кои имаат лице со попреченост како потенцијални корисници

3.2.4 Услуги во домот

- Општина Центар Жупа 5 години од 2021 година го спроведува проектот со Министерство за труд и социјални работи и Црвен крст за нега во домот на стари лица, проектот е многу успешен. Корисниците се многу задоволни и пред се среќни за услугата кои ја добиваат. Општина Центар Жупа, во 2026 година повторно ќе аплицира на јавниот повик кој ќе биде објавен од страна на Министерството со надеж дека ќе биде прифатена бидејќи потребата за оваа услуга во нашата општина е многу голема.

Лична асистенција: имајќи во предвид дека ваквата услуга не е воспоставена во општината, сметаме дека имаме потреба и недостаток од услугата лична и персонална асистенција. Оваа услуга ќе придонесе за независно и самостојно живеење на лицата со попреченост и нивно активно и рамноправно учество во заедницата и во општеството во целина. За почеток услугата е планирано да се испорачува на 5 корисници се со цел истата да се прошири и опфати повеќе корисници со попреченост.

3.2.5 Услуги во заедницата

Услуга за дневен центар - Општина Центар Жупа изрази интерес за учество во реализација на „Проектот за подобрување на социјалните услуги“ објавен од Министерство за труд и социјална политика финансиран со средства од заем на Светска банка. Општината ја разви услугата Центар за дневен престој на стари лица со активно стареење, бидејќи ако се зема во

предвид моменталната состојба на општината која е печалбарска општина каде што голем број на жители спаѓаат во старосната целна група. Голем број на стари лица имаат потреба од 24 часовна грижа, а да останат во местото на живеење и нема потреба од носење на старите лица во другите градови каде има старски домови. Со воведувањето на оваа услуга им се даде можност за дополнување на веќе постоечката услуга помош и нега во домот на стари лица. Ваквата услуга би се дава на максимум 24 корисници .Оваа услуга општината ја воведе од 2024 година до денес, се надеваме дека ќе продолжеме и во 2026 година.

Да се направат напори за децата со посебни потреби од општина Центар Жупа да престојуваат во дневниот центар за деца со посебни потреби во Дебар каде таков центар има, а трошоците за нивен транспорт од местото на живеење до Дебар ќе ги покрива општина Центар Жупа.

3.2.6. Услуги за вон-семејна заштита

- Згрижување во семејство - Иако оваа услуга е управувана од МТСП, општината може да даде значителен придонес во поддршка на кампањата за обезбедување згрижувачки семејства или да прави промоција на својата територија за поттикнување на семејствата да згрижат деца во своите домови.

3.3 СОЦИЈАЛНИ РИЗИЦИ

Врз основа на изворните податоци на територијата на Општина Центар Жупа и на анализите кои беа направени се констатира дека во општината најголеми социјални ризици се:

- старост
- сиромаштија (невработени и необразовани лица)
- попреченост

Како најприоритетни ранливи групи во општината може да ги истакнеме:

- **Стари и изнемоштени лица**
- **Невработени и необразовани лица**
- **Лицата со попреченост**

Идентификување и приоритизирање на социјални ризиви и услуги за нивно надминување

Социјален ризик	Спецификација на социјални ризици	Постоечки услуги	Постоечки човечки ресурси	Развој на нови услуги	Потребни ресурси
-----------------	-----------------------------------	------------------	---------------------------	-----------------------	------------------

1.Стари лица	1.1 Стари лица над 65 години 1.2 Стари изнемоштени лица 1.3 Стари лица со физичка попреченост 1.4 Стари лица со хронични болести 1.5 Стари лица кои живеат сами	Услуги во домот (помош и нега во домот)	Негователи Медицински сестри	Услуги во домот (помош и нега во домот) Услуги во заедницата (услуга за дневен престој-центар за активно стареење)	Координатор/и на услугата/те Социјален работник Негователи Асистенти за нега Окупациони терапевти
2. Сиромаштија (невработени и необразовани лица)	2.1 Невработени млади лица 2.2 Активни баратели на работа 2.3 Долгорочно невработени лица 2.4 Лица со ниски примања 2.5 Ниско квалификувани лица	Општинско корисна работа -услуги за упатување и информирање	Волонтери Општинска администрација ЦСР Дебар	Услуги за информирање и упатување -Услуги на советување -Услуги на стручна помош	-Специјален едукатор -тренинг провајдери -
3 Лица со попреченост	3.1 Лица со физичка попреченост 3.2 Лица со интелектуална попреченост		Социјални работници Медицинска Сестра	Услуги во домот (лична асистенција)	Координатор на услугата Сертифицирани лични асистенти Физиотерапевти

2. Потребни капацитети и финансиска поддршка

Нова услуга	Форма	Инфраструктура (постоечка, во изградба , потребна реконструкција, адаптација) и опрема	Капацитет/опфат (број на корисници, површина , територија итн)	Потребни финансиски средства	Извори на финансирање или начин на прибирање на потребните финансиски средства	Планирана соработка со	Време /период на реализација
Услуга во заедницата - постоечка	Центар на дневен престој за активно стареење		Максимум 24 корисници на територија на општина Центар Жупа	Одредени според месечна основа на број на корисници кои ја користеле тој месец	Во рамките на Министерството за социјална политика , демографија и млади	Црвен Крст – Дебар МТСП	12 месеци
Услуга во домот - постоечка	Помош и нега во домот		ОО Црвен Крст, број на корисници од 60 до 80 ,	Одредени според месечна основа на број на корисници кои ја користеле тој месец	Во рамките на Министерството за социјална политика , демографија и млади	МТСП Светска банка ЦСР – Дебар Црвен крст Дебар	12 месеци
Услуга во домот	Лична асистенција	Услуга во домот на лицата корисници	5 Корисници	1,291,200 денари	МТСП ЦСР Дебар Општина Центар Жупа УНДП-ОКР	МТСП ЦСР Дебар Општина Центар Жупа	24 месеци
Услуга на информирање и упатвање	Давање на социјални услуги	Адаптација на простор во општинската зграда		307.500,00 денари	Буџет на општина Центар Жупа , грантови	АВРМ ЦСР-Дебар	12 месеци
	Обуки за доквалификација и обука за користење на компјутер	Во општинска зграда	40 корисници (поделени во две групи – посебен акцент ќе се стави на жени невработени и неквалификува	30.000,00 денари	Буџет на општина Центар Жупа	АВРМ –Дебар Општина	3 месеци во текот на наредни 2 години

			ни)				
Услуга на вон семејна заштита	Згрижувачки семејства	кампања за подигање на свеста на домаќинствата да згрижат деца без родители и без родителска грижа	домаќинства од општината потенцијално заинтересиран и.	30.000 денари	сопствени средства од буџет на општина Центар Жупа	МТСП ЦСР – Дебар Црвен крст Дебар	24 месеци

5. Лиценцирање на даватели на услуги

Според законот за социјална заштита МТСП издава дозвола за вршење работи од социјалната заштита на правни и физички лица под ислови утврдени со овој закон, утврдува стандарди и нормативи за давање на социјални услуги.Соодветно на потребите на новите социјални услуги ќе се врши дополнително лиценцирање согласно со правилниците кои произлегуваат од законот.

Во моментот Црвен крст на Република Северна Македонија, Општинска организација Дебар е најблискиот центар за лиценцирање на негователи за помош на стари и изнемоштени лица во домашни услови.

БЛАГОДАРНОСТ ДО СИТЕ УЧЕСНИЦИ КОИ ДАДОА ОСОБЕНО ЗНАЧАЕН ПРИДОНЕС ЗА ИЗРАБОТКА НА СОЦИЈАЛНИОТ ПЛАН НА ОПШТИНА ЦЕНТАР ЖУПА .

